

Tervszerűtlenség és pénzpazarlás Bánta-pusztán

Közöltük már, hogy Várpalotához közel, Bántapuszta mellett, gazdag lignit-telepre akadtak és megkezdtek a feltárást. Az eddigi kutatófúrások alapján, úgy becsülik, hogy több mint egymillió tonna szén van a bántapusztai területen. Aki arra jár, már láthatja a szorgos munkát. Hegybontók, talajgyaluk, baggerok, dömperek, teherautók mindenféle, takarítják a szénről a meddőréteget. A szén külszíni műveléssel akarják kitermelni. A kifejtesen mintegy 3388 ezer köbméter földet kell letakarítani a szénről. Eddig már 400 ezer köbmétert le is takarítottak.

Terv szerint ebben az évben 50 ezer tonna szén kellene szállítani a Várpalotai Széntrösztnek a Bánta-pusztai kifejteséből. Ezért már november 1-én meg kellene kezdeni a szállítást. De van néhány gátló körülmény. És most erről kell szólni.

Előkészület nélkül...

Már javában dolgoznak, de még nincs meg a végleges kisajátítás. A hanyag, gondatlan munkával jóval nagyobb területet vonnak el a mezőgazdaságtól, mint szükséges volna. A kötélpálya építését is megkezdtek már, de még nem történt meg az úgynevezett „műszakrendőri” bejárás sem, ami nélkül nem lett volna szabad hozzáfogni. Mivel a bányára kihatással lesz a környék ivó- és iparivíz ellátására, már rég meg kellett volna tárgyalni ezt a kérdést is, de elmulasztották.

Ha lenne is szén, nincs út az elszállításra

A termelés, ha meg is kezdődhet időben, gond lesz a szén elszállítása. A kötélpálya nem lesz kész. Nem lehet másra alapozni kezdetben, mint a dömperre, vagy a gépkocsi szállításra. Igenám, de mi lesz az úttal? Amilyen út jelenleg van, ha leesik az őszi eső, hiába lesz minden igyekezet, azon szállítani nem lehet. Sártengerré válik az egész terület. A kötélpálya pedig, ahogy arról már szó volt, a jövő titka.

Igaz, terveztek egy bekötőutat. Nem is csak terveztek. Senki nem mondhatja, hogy nem fogtak hozzá. Ott van a kő és a henger. Amikor láttuk, még egy mérnök is dolgozott ott, színtezett. De, rajta és két fiatal lányon kívül senki nem volt, aki az utat építené. Csoda-e, ha kételkedünk abban, hogy az új úton november elején már szénét szállíthatnak?

Drágább, mint a földalatti szén

— Mennyi lesz egy tonna szén előállításának költsége az új kifejtesen a tervek szerint?

— Jelenleg 110 forint egy tonna kifejteses szén előállításának költsége — hangzott a válasz, de Bántapusztán jóval többbe kerül, mert az egyes számú földmunkát Gépesítő Vállalat kalkulációja szerint egy köbméter föld eltávolítása 60 forint. Ha tekintetbe vesszük, hogy egy tonna szénhez, több mint három köbméter föld eltávolítása szükséges, akkor jobb ezt nem is számolni! Általában a kifejtesen termelt szén sokkal olcsóbb, mint a mélyművelésben termelt, mert oda rengeteg import-fát kell beépíteni. Nos, Bánta-pusztán megoldól ez az „elmélet”.

Sok a gazda

A széntermelésért a Várpalotai Széntröszt a felelős. Felelős, de itt dolgozik a Betonútépítő Vállalat, a Földmunkát Gépesítő Vállalat, a TEFU. — és végső soron minden rajtuk múlik. Ha a tröszt a felelős, valamit el akar érni, akkor a vállalatok Budapesten székelő központjaival kell először

leveleznie. Ehhez, mint felelősnek joga van, máshoz bizony nem igen.

A várpalotai tröszt három kotrógépet kölcsönadott a saját munkaterületére a Betonútépítő Vállalatnak, amiért havonta 16,600 forint bérlet díjat kap, ami azt jelenti, hogy egy évre kap értékük nem egészen 200 ezer forintot. Igenám, de mivel a tröszt a jogtulajdonos, a gépek karbantartásáért is ő felelős, illetve mégsem. A Betonútépítő Vállalat hajlandó

Rendet, de gyorsan!

A tröszt felelős vezetői már végeztek számításokat, mely szerint egy köbméter földet a szénről körülbelül húsz forintos költséggel tudnának eltávolítani. Ha, Igen, ha ez a ha nem lenne. Akkor, ha nem kellene intézkedniök két-három vállalattal, hanem megkapnák saját kezébe a gépeket, amelyeknek egy része úgys az övék.

A várpalotaiakat nem minden-

a gépeket javítani és ezért „csak” 900 ezer forintot akar felszámítani egy évre. Így a tröszt fizethet évi 700,000 forintot, amiért kölcsönadhatta gépeit. — Sok, hiába, sok itt a gazda. Így nem megy a munka.

Igazán ráillik erre is a közmondás, de itt nem a sok bába között veszik el a gyermek, hanem a sok vállalat között — a széntermelés, addig pedig a sok pénz. S sok felesleges frásztal is terheli a szén önköltségét.

ben terheli felelősség. Csak akkor terhelné, ha a felsőbb szervekhez nem fordultak volna már javaslattal. Fordultak, de „megnyugtatták” őket azzal, hogy a „tárcák” között nem jön létre megegyezés. Ez igaz is, mert az egyik bányász, a másik építő. A Minisztertanács azonban mindkettő fölött áll és a végső döntést onnan várják. Remélhetőleg nem sokáig.

Bodó János

A Terményforgalmi Vállalat jelenti:

október 1-től 10 forinttal csökkennek a gabona árak

A kormány az aratás előtt meghirdette a kenyér- és a takarmánygabona árakat. Ezeket az árakat a termelési költségek arányában állapították meg és parasztságunk meglehetősen fogadta azokat.

A kormány a felvásárlási árat továbbra is a termelési költségek figyelembe vételével állapítja meg és szilárdan tartja az egész gazdasági évben.

Az elmúlt években parasztságunknak a gabona nagy részét alacsony áron kellett — a beszállítási rendszer fenntartása miatt — értékesíteni, és csak kisebb részéért kapott magas

árakat. Most pontosan a fordítottja áll fenn; ezért egyes terményfeleségeknél árcsökkenést kellett végrehajtani.

Mindezeket figyelembe véve 1957 október 1-től a Terményforgalmi Vállalat, valamint annak bizományosai, a földművelésszövetkezetek az árpa és a zab felvásárlási árat q-ként 10,— Ft-tal csökkentik. A sörpápat 280,— Ft-os árá helyett 270,— Ft, a szokványos árát 210,— Ft helyett 200,— Ft, a szokványos zabot 200,— Ft-os árá helyett 190,— Ft-os áron fizetik ki.

Aki szeptemberben értékesíti felesleges gabonáját, még a magasabb árat kapja.

Közérdekű közlemények

A tartásdíjról

Ismertetjük dolgozóinkkal az Igazságügyi Minisztérium 9/1957. (IX. 15.) számú rendeletét, amely végrehajtási utasítását képezi az 1957. évi 53. sz. törvényerejű rendeletnek, és lehetővé teszi a tartásdíj külföldön való behajtását. A rendelet szerint az a Magyarországon lakó vagy tartózkodó személy, aki tartásdíjra jogosult, követelt tartásdíjának külföldi bíróság útján történő érvényesítésére és behajtására irányuló kérelmét, bármelyik magyar járásbírósnál előterjeszheti.

Megvan a lehetősége annak is, a törvény értelmében, ha külföldön lakó vagy tartózkodó személy kíván Magyarországon lakó vagy tartózkodó személlyel szemben

tartásdíj iránti igényt érvényesíteni. Ez esetben a városi tanács igazgatási osztálya, mint elsőfokú nyomhatóság illetékes az eljárás megindítására, ha hozzá ilyen igényt bejelentenek.

Sajnos az ellenforradalmi események ideje alatt sok külföldre távozott felelőtlen szülő vagy családfő hagyta magára családját, feleségét, gyermekeit. Most megvan a lehetősége annak, hogy ezek ellen tartásdíj címén magyar bíróságnál pert, illetve kérelmet terjesztessenek elő, ami teljes illetékmentességet élvez.

A városi tanács végrehajtó bizottsága, illetve illetékes szakosztálya a szükséges felvilágosítást készséggel megadja.

Az állampolgárságról

A Népköztársaság Elnöki Tanácsának 1957. évi 55. számú törvényerejű rendelete az állampolgárságról szóló 1957. évi V. törvény hatálybalépéséről és végrehajtásáról intézkedik.

Az állampolgársági törvény hatálybalépésével sok olyan kérdés nyert tisztázást, amelyek eddig vita tárgyát képezték, a magyar állampolgárság fennállásának és elvesztésének igazolása, akár a honosítás, illetve visszahonosítás tekintetében.

Aki a magyar állampolgárságot honosítás, illetőleg visszahonosítás útján kívánja elnyerni, kérelmét az állampolgársági törvényben előírt okiratokkal személyesen adja be a városi tanács igazgatási osztályához.

A piacok ellenőrzéséről

A piacok ellenőrzésének fontosságát hangsúlyozza ki a Kereskedelmi Értesítő 57. számában megjelent közérdekű közlemény, melyet a Belkereskedelmi Minisztérium adott ki.

Városunk piacán is szükséges rendet teremteni, a dolgozók és háziasszonyok érdekében, hogy az elkövetett leggyakoribb visszaéléseket és szabálytalanságokat megszüntessük. Például nem azok végeznek felvásárló tevékenységet és árusító tevékenységet, akik arra jogosultak. Tiltott nagykereskedést folytatnak. Nem tartják be a továbbeladók a felvásárlási időt. Nem tartják be az egészségügyi rendelkezéseket, a rendészeti in-

tézkedéseket, de a piaci helypénzdíj fizetésével kapcsolatban is sok esetben vita van stb.

A városi tanács végrehajtó bizottsága a spekuláció kifejlődését minden törvényes eszközzel megakadályozza és ehhez kéri a dolgozók segítségét és támogatását is, a szakszervezetek ezel megbízott dolgozóit, a kereskedelmi állandó bizottság tagjait, a kereskedelmi aktívákat, de kérjük a magánkereskedők, kis- és háziiparosok működésének és ellenőrzésére jogosító érdeklápviseleti szervüket is, hogy a dolgozók érdekében piacunkon előforduló spekulációt szüntessék meg.

Az Egyeztető Bizottságok munkája

II.

A FIZETETT SZABADSÁG

Gyakori vita tárgya szokott lenni a rendes szabadság mértéke. Arról korábban már egyszer írtunk, hogy a rendes szabadság alapszabadságból és pótszabadságból áll; és, hogy ez a pótszabadság kit illet meg, és hány nap erejéig; ebben éppúgy jogosult az Egyeztető Bizottság dönteni, mint abban, hogy valakinek esetleg az alapszabadsága is — büntetésszerűen — csökkenthető.

A MUNKARUHA

A munkaruha igényjogosultság tekintetében ugyancsak elképzelhető vita az üzemvezető, vállalatvezető és a dolgozó között. A szakminiszternek és az egészségügyi miniszternek különböző rendeletei vannak arról, hogy kit illet meg munkaruha, védőruha, valamint ugyanígy védőétel is, és hogy a munkaruhanak, vagy védőruhának mennyi a jogszerű kihordási ideje. Ezeknek a rendelkezéseknek a törvényszerű értelmezése — ha vita merül fel — az Egyeztető Bizottság hatáskörébe tartozik.

AZ ÁTHELYEZÉS

Jelentékeny viták oka lehet az áthelyezés is. Most nem a fegyelmi úton való áthelyezésről akarunk egyelőre beszélni, erről majd csak akkor, ha az Egyeztető Bizottságnak a fegyelmi eljárással kapcsolatos szerepéről lesz szó. A saját kérelmére történő áthelyezés esetét sem kell itt megemlíteni, mert hiszen nyilvánvaló, hogy akit saját kérelmére helyez-

nek át, azt nem éri jogsérelem, tehát nem fog panasza jogával élni. Ha azonban az áthelyezés népgazdasági érdekből történik, ott már igen is szerepe lehet, és nagyon gyakran van is szerepe az Egyeztető Bizottságnak.

Igy az Egyeztető Bizottság állást foglalhat abban, hogy az áthelyezés formailag szabályszerűen történt-e, vagy sem, vagyis az áthelyezést a dolgozóval 15 nappal korábban, 8 nappal korábban, vagy 3 nappal korábban közölték-e aszerint, hogy az Mt. 135. §. (1) bek. szerint, mikor kellett közölni, és állást foglalhat abban a kérdésben is, hogy az áthelyező okiratban rendben közölték-e az új munkahelyet és az új munkabért.

Ha mindez nem a munkatörvénynek megfelelően történt, akkor az Egyeztető Bizottság az áthelyezést hatálytalaníthatja. Állást foglalhat az Egyeztető Bizottság abban is, hogy maga az áthelyezés indokolt volt-e és nem sérti-e túlságosan a dolgozó személyi érdekeit? Az áthelyezésnél ugyanis mindig egyeztetni kell a népgazdasági érdeket a jogos személyi érdekekkel és ha a kettő között túl nagy aránytalanság mutatkozik, úgy az Egyeztető Bizottság az áthelyezést hatálytalaníthatja, még akkor is, ha forma szerint jó az áthelyező okirat. Itt tehát már nemcsak alakilag, hanem az anyagi méltányosság szellemében is állást kell, hogy foglaljon.

A MUNKAVISZONY MEGSZÜNTETÉSE

Nagyon sok vitára adhat okot a munkaviszony megszüntetése. Itt különösen figyelembe jön az az eset, amikor a dolgozó kéri, hogy kiléphessen, vagyis hozzájárulással munkaviszonya megszünjön és a vállalatvezető, valamely okból (termelési érdek) nem hajlandó ehhez hozzájárulni. Ilyen esetben az Egyeztető Bizottságnak kell megint az anyagi méltányosság elve alapján, a dolgozó személyi, családi, megélhetési viszonyait figyelembevéve határozni abban, hogy a dolgozó hozzájárulással kiléphet-e, vagy sem. Nem kevésbé fontos feladata van az Egyeztető Bizottságnak a vállalat részéről történő felmondás esetén, hogy a munkaviszonyt az Mt. 29. §. (1) bek. a), b), vagy c) pontja alapján szünteti-e meg. A leghátrányosabb ugyan, mint tudjuk, a c) pont, vagy az az eset, mikor a felmondás oka az, hogy a dolgozó munkáját ismételtelen nem végzi el megfelelően, vagy annak ellátására nem alkalmas. Ha e tárgyban panaszolja a dolgozó a felmondást, nagy felelősséggel kell az Egyeztető Bizottságnak kivizsgálania, mind a dolgozónak a szakmai, vagy politikai alkalmatlanságát a munkakör ellátására, mind pedig azt, hogy figyelmeztették-e ismételtelen és okkal és megfelelő munkavégzésre, vagy nem? és nem személyi üldözés eredménye-e az a ráfogás, hogy nem megfelelő munkaerő.

Dr. Dékány Mihály